

INDEX CAPITUM.

mille locis, breviter recensentur in unum: nonnulla verò, quæ nec absolutè, nec distinctè explicarunt, dilucidè & eleganter magis quàm antea erant, enucleata traduntur. Deinde, utrùm in damnum minorum, Ecclesiarum, & Clericorum, laicorum etiam in terris Ecclesiæ, aut de jure Canonico procedant, diligenti manu discutitur, Laurentii de Pinu resolutio in consilio 90. num. 9. (ad quam nullus hucusque animadvertit in hac materia) noviter, & verè impugnatur, atque in proposito quamplurima ultra alios ab Authore adnotantur. Vulgatum denique Doctorum assumptum, Piæ causæ favendum, atque in dubio judicandum pro illa; multis remissivè exornatum; & *ibidem*, quæ dicatur pia causa, cum multis exemplis, latè etiam declaratum remissivè. pag. 33

CAP. VI. De captatoria voluntate, item de ea, quæ in arbitrium alterius, vel in liberam cujusque voluntatem confertur: dilucida, & absoluta, brevis tamen, & distincta interpretatio traditur: communes *ibidem* DD. resolutiones expenduntur; legibus hujus regni noviter applicantur; & in effectu res ista ad praxim expeditius quàm antea erat declarata relinquuntur. Deinde ad quæstionem infertur, utrum meliorandi aliquem ex filiis, vel nepotibus facultas in voluntatem alterius à parentibus possit committi. Quid si dictum sit, *Melioro unum ex filiis meis, quem uxor mea*, vel alius elegerit: vel, *Concedo facultatem uxori meæ*, vel alteri, *meliorandi unum ex filiis*, vel *nepotibus meis*: sive, *Uxor mea*, vel alius, *si voluerit, melioret unum ex filiis meis*; aut, *Ex tertia, & quinta bonorum parte, si velit, in aliquem ex filiis meis primogenium instituat*. Quid denique si non designata melioratione, neque qualitativè, neque quantitativè, arbitrio, vel ad arbitrium alicujus unum ex filiis suis meliorari testator dixerit, Ubi, quæ ab aliis dicta erant hucusque, breviter recensentur; & nonnullis noviter, & melius quàm hactenus adnotatis, vera, & distincta resolutio traditur & l. 13. *Tauri*, germanus sensus detegitur. p. 40.

CAP. VII. Pater meliorans filium, aut descendente malum in Tertio bonorum suorum, si in vocationibus, gravaminibus, aut substitutionibus non servaverit ordinem, & formam quæ in l. 27. *Tauri*, statuitur, utrum melioratio in totum corrue-
re debeat, an verò reducenda sit an ordinem, & formam in ea lege præscriptam: ubi nonnullis ab Authore noviter adnotatis, Scribentium hujus regni sententia proferitur; & ultra eos, duo casus principales

considerantur, quibus propositum dubiū & verè, & dilucidè magis, quàm antea erat, remanet explicatum. Ac denique in ea materia, An actus qui non valet ut agitur, valere debeat omni meliore modo, quo possit: & quando Utile per inutile vitietur, vel non vitietur, nonnulla dicuntur, & res ista latissimè explicata proponitur remissivè. pag. 49

CAP. VIII. Legis 2. C. de rescindenda venditione, remedium, an ex humanitate, vel ex rigore juris processerit, & quare fuerit introductum? nec per illud intra dimidiam tantum læsis succursum sit. Cur etiam emptori fuerit cōcessa suppleendi pretii facultas & ejus electioni res relicta? arguta quidem, subtilis, & non vulgata disceptatio, qua post incredibilem, & originale scribentium lecturam, multa adnotantur, quæ sic elaborata, aut digesta nullibi antea erant. p. 52

CAP. IX. Instantia cœpta cum majoratus possessore, an, & qualiter transeat in sequentes ipsius majoratus successores: Item, an transeat in singularem etiam rei successorem in judiciis realibus. Ubi nonnulla adnotantur ab Authore, quæ pro hujus rei explicatione silentio prætermitti non poterant; & ab his relinquuntur intacta, qui de Hispanorum primogeniis tractarunt. p. 55

CAP. X. Ad explicationem primæ, secundæ quintæ & sextæ assertionis, quarum *lib. 1. harum controvers. cap. 81.* mentio fit per Authorem, brevi traditur, sed non cōtenuenda interpretatio, in quo (ut videbis) nihil ab alio dictum transcribitur, nec etiam aliquid scriptum omittitur; & in materia substitutionum nonnulla & noviter, & verè considerata, in medium proferuntur. p. 57.

CAP. XI. Filii nati ex matrimonio putativo bona fide contracto, an, & quando ex præsumpta testantis voluntate, vel ex juris dispositione cōprehensi dicantur, ut in fidei commissis, & primogeniis, etiam exclusis aliis filiis ex legitimo matrimonio natis, succedant. Ubi de matrimonio putativo dicuntur nonnulla; Decii sententia, quam Socinus junior & alii tuentur, contra Curtium juniorem eleganter, & novè defenditur; & congestis in unum, quæ ab aliis in mille locis erant scripta, res ista dilucidè, & distinctè magis quàm hactenus explicatur. p. 60.

CAP. XII. Liberi in conditione positi, an, & quando censentur vocati, vel gravati, & quæ conjecturæ vocatione, vel gravamen in re dubia inducant, multisque in proposito necessariis, plena, atque absoluta manu actum ab his, qui *hoc capite* recensentur in unum; & *ibidem* reddita ratio, quare hujusce rei disceptatio prætermissa sit ab Authore,

INDEX CAPITUM.

Authore, in qua ipse non levi, assiduo potius, & importuno labore quamplurima evoluerat, & non mediocri diligentia distinxerat. p. 65.

CAP. XIII. Pater qui unicum tantum filium habeat, utrum tertiæ partis bonorum suorum meliorationem facere possit, ita ut in ea gravari valeat filius, aut in favorem descendendum, futurorumve liberorum gravamen, aut fidei commissum injungi: accurata equidem, & diligens explanatio, ubi Scriptorum hujus regni sententia communis, melius quàm antea erat, corroboratur; Joannis Parladorii in contrarium rationes & fundamenta noviter, & verè subvertuntur; & multa adnotantur, quæ alibi lector non inveniet scripta. Deinde melioratio hujusmodi facta filio, quem pater unicum habebat; an convalescat, si alii filii, vel nepotes vivo patre nascantur. Quid è contra si tempore meliorationis factæ plures erant filii, aut nepotes ex filiis; tempore autem mortis parentis unicus tantum filius superstit: ubi etiam traduntur nonnulla, quæ sic distinctè, & absolute explicata non erant ab alio. p. 67

CAP. XIV. Substitutio pupillaris, an ex rigore juris, vel ex humanitate, aut gratia fuerit introducta; non extraordinaria, vulgata potius, & in materia substitutionum agitata quæstio: sed ab Authore luculentius forsitan, & distinctè magis quàm antea erat, nunc explicata. *Ibidem* adnotata nonnulla, ad quæ alii non sic animadvertunt. Ac denique substitutio pupillaris, an patris, vel filii testamentum, sive an duo testamenta dicantur, vel unum; optimè, & breviter declaratum. p. 74

CAP. XV. Substitutio pupillaris quare introducta, curiosa magis in scholis, quam in praxi necessaria quæstio; nunc tamen breviter, & dilucidè magis quàm antea fuerat, explicata. p. 76

CAP. XVI. De instrumentorum autoritate, & fide, tam quæ originalia, quàm quæ exemplaria sunt. Item de his, quæ in ipsorum confectioe, ut solemnia sint, intervenire debent. Qualiter, & per quos testes impugnari possint. Quibus ex causis suspecta, aut falsa reddantur, ut non, vel minus probent. Adversus suspensiones falsitatis quascunque, quibus rationibus defendantur. Ac denique de protocollis, seu registris nonnulla breviter, & distinctè traduntur *in hoc capite*, quæ utilia sunt, & in praxi frequenter contingunt, nec absque ingenti, & assiduo Scribentium omnium studio in unum recenseri potuissent. p. 77

CAP. XVII. Ex l. *hereditas* 53. ff. de petitione hereditatis, ubi quamplurimorum Au-

thorum traditiones ex illa lege sumptæ improbantur; Aliorum verò placita distinctè magis, quàm hactenus, explicantur. Eum, qui nulla bona reliquit, testari non posse in effectu, neque ejus hæreditatem diei, si nihil sit in quo succedi possit, cum Fulgofio, & aliis tuendum, coacta ratione demonstratur; & verissimo ejusdem legis intellectu adducto, nonnulla & noviter, & verè adnotantur per Authorem in hac materia, quæ nullus antea sic consideraverat. p. 83

CAP. XVIII. Testamentum à marito, & uxore, vel à duobus aliis simul confectum, utrum à supervivente pro sua parte, vel in solidum revocari possit. Quid in majoratu, aut in melioratione simul facta ab eisdem, tam de jure communi, quàm de jure Regio. Quid si supervivens aliquid cōsequutus est ex bonis cōjugis prædefuncti. Quid denique de usufructu, aut de fructibus ab eodem perceptis in casu revocationis, vel an hæreditatis aditione, fructuumve perceptione, supervivens videatur onus non revocandi dispositionem sibi impositum agnovisse; & de aliis multis, prædictis connexis, quæ esse vulgata, & multis in locis tractata fatetur Author; ideo tamen eorum disputationem prætermittere noluit, ut accurata equidem, & diligenti explanatione, quæ hactenus in proposito scripta erant ab aliis hoc loco recenseret in unum, & alibi quærendi labore in futurum ceteros excusaret; tum etiam, ut dictis adhuc quamplurima, & noviter, & verè adjiceret, quæ distinctè sic, & dilucidè explicata, suoque ordine composita, nullibi antea erant. p. 87

CAP. XIX. Frater in quibus casibus querelare possit testamentum fratris, in quo turpem, aut inhonestam personam instituit. Turpi persona instituta, an in totum, vel usque ad legitimam tantum rescindi testamentum debeat. Text. *in authent. ex causa*, C. de liberis præteritis, utrum obtineat in hoc casu. Turpis, aut infamis persona, quæ in proposito dici debeat? vulgata equidem, & mille in locis agitata dubia, sed hactenus nec absolutè, nec distinctè satis explicata, ut arbitratur Author, qui *hoc capite* (ut videbis lector) diligenti, & accurata manu superiora omnia pertractavit, Alvari Valasci consultationem 17. novè, & verè improbavit, & Tiberii Decian. Anton. Galeat. Malvasi & Joannis Vincentii Hondedei consiliiis tribus commendatis, nonnulla in hac materia adnotavit, ad quæ ceteri Recentiores hucusque scribentes, non sic animadvertebant. p. 99

CAP. XX. Repræsentatio, utrum locum habeat in successione majoratus, in quo proximior vocatur, vel continuo admitti

I N D E X C A P I T U M.

proximiores cavetur; ubi quæ hucusque in proposito scripserunt alii, suo ordine, & distinctè recensentur in unum; Ludovici Molinæ, & aliorum sententia, melius quàm antea erat, corroboratur; & nonnullis noviter, & ferè ab Authore adnotatis, dilucida traditur, & vera ratio *l. si libertus præterito*, §. 1. ff. de bon. libert. ad quam (ut videbis lector) cæteri hæctenus Scribentes non sic animadvertabant. pag. 106.

CAP. XXI. Ad explicationem 3. 4. & 7. assertionis, quæ ad divisionem substitutionum pertinent, & cap. 81. lib. 1. continentur, brevis traditur & dilucida interpretatio, substitutionis directæ an quatuor sint, vel quinque species; vulgaris etiam an sit triplex; fideicommissaria item an propriè sit substitutio discutitur, & nonnulla ab Authore adnotantur, quæ sic distinctè composita, atque originali Scribentium omnium lectura elaborata, nullibi antea fuerant. p. 112

CAP. XXII. Majoratum si quis instituens dumtaxat dixerit, *Ex bonis meis majoratum instituo, sive facio, aut volo, quod bona mea jure majoratus deferantur*; nec aliud adjiciat, utrum ex vi verbi *majoratus*, perpetua majoria inducatur; & quis ordo in successione ejus observari debeat? Ubi quæ hucusque in proposito scripta sunt ab aliis, in medium proferuntur; & Jacobi Simancæ, contra Communem, opinio noviter destructa; novè etiam, & verè fundamento illius respondetur; atque eodem casu retento, si familia simpliciter vocetur, vel in favorem consanguineorum, aut conjunctorum majoratus instituatur, nec certus successione ordo designetur, quid fieri debeat explicatur. Quid etiam, si de majoratus origine, & institutione per scripturam non appareat, sed per immemorialis præscriptionis probationem tantum, an perpetuus judicari debeat in dubio, & quo sit in eo ordine succedendum. Deinde si majoratus institutor, vocato filio, vel consanguineo aliquo transversali, aut etiam extraneo, dixerit se majoratum instituire ex bonis suis, sive omnia bona sua vel aliquam partem eorum proprio testamento, vel donatione in aliquem detulerit, ita quod ea obtineat, & habeat titulo, & jure majoratus, nec amplius adjiciat, an perpetuum majoratum instituisse censeatur debeat. Quid si pater meliorationem Tertii, & Quinti bonorum faciens, vocationes ad descendentes ex filiis primò nominatis restrinxerit, sive filios tantum, vel aliquem eorum, & descendentes ab eis vocaverit, bona alienari perpetuò prohibuerit; aut alia verba adjecerit, quæ videantur deno-

tare perpetuitatem, verbum tamen *vinculi*, aut *majoratus* non expresserit, an perpetuus majoratus præsumatur inductus. Præterea, si majoratum instituens, ad ejus successionem filium suum primogenitum, & ejus descendentes vocavit, vel majoratum in persona talis filii, ac descendentium instituit, sive reliquit talia bona tali filio, & ejus descendentes, ut illa possiderent jure majoratus, vel inter filios, ac eorum descendentes majoratum instituit, cum uniuscujusque filii, & descendentium speciali vocatione; transversales tamen non vocavit, nec descendentes eorum, an perpetuus majoratus institutus censeatur inter transversales etiam, qui ex genere institutoris fuerint; an verò in ultimo descendente majoratus extingui debeat? Denique, si factis aliquorum filiorum, & descendentium ab eis specialibus vocationibus, ad collateralium, vel aliorum vocationes institutor non descendit, dixerit tamen suam dispositionem facere favore generis, & familiae, & ad conservationem illius, vel ut bona perpetuò in sua familia, agnatione, aut domo conferrentur; vel ea ratione alienari bona prohibuerit: utrum majoratus perpetuus inducatur ultra nominatos etiam in infinitum, maximè si ratio hæc adjecta sit in fine dispositionis, aut in principio. Ubi quæ hæctenus in præfatis quæstionibus dici, aut excogitari potuerunt, diligenti, & plena manu enucleata traduntur, multaque adnotantur per Authorem, quæ ita dilucidè, atque distinctè explicata nullibi invenies, etiam si omnes usque ad præsentem diem Scribentes perlegeris. p. 115

CAP. XXIII. Instrumentum, in quo duo erant obligati, cum alteri eorum creditor reddiderit, an præsumi debeat liberatio debitoris, cui traditum fuit instrumentum, ac etiam conjectura sumi, quod eidem donaverit actionem, quæ adversus alium debitorem competebat sibi: ubi Guil. Cunei, Bartol. & aliorum sententia communiter rejecta, ab impugnationibus immunis redditur: & *l. 1. C. de donationibus*, decisione exornata nonnullis; item, an, & quando præsumi debeat, vel non, donatio plenissimè explicatur remissivè: nonnulla noviter, & verè adnotantur, quibus Menochii, & aliorum considerationes contra Bartolum subvertuntur, & ejusdem Bartoli sententia tuta manet. p. 129

CAP. XXIV. Legatum quantitatis in pecuniis sic relictum, *Lego Titio centum, quæ in pecuniis ei præstari jubeo*; aut, *Lego Titio centum in pecuniis*: utrum præcise in pecuniis solvi debeat, etiam si pecunia in hæreditate

I N D E X C A P I T U M.

hæreditate non sit? ubi Simonis de Prætis distinctio, & resolutio adducitur, (quæ verè Romani, & Jasonis consultationibus non probatur) ab Authore noviter refellitur, & res ista melius quàm antea erat, explicata relinquitur. Bursati *consil. 84. per totum, libro primo*, commendatur, ubi plenè ac eruditè agitur de debitore, qui ex pacto bona stabilia loco pecuniarum tradere potest: quæ, inquam, & cujus qualitatis bona tradere possit, & qualiter se habere debeat, ut electionem tradendi, si pecunias non habeat, non amitit. Deinde, utrū hæres cum beneficio legis, & inventarii, teneatur satisfacere legatariis, aut creditoribus pecuniarum in pecunia, quando hæreditas est solvendo, etiam si quantitas pecuniæ simpliciter legata fuerit, nec in hæreditate invenitur pecunia: ubi tres præcipuæ recensentur Doctorum sententia, quas nullus antea sic distinctè adduxerat. Jacobi de Aren. & Cyni sententia probatur, argutè, & subtiliter corroboratur, multa que adnotantur per Authorem quæ hæctenus ab alio nec dicta fuerant, nec forsitan excogitata. Denique agitur de legato certæ quantitatis pecuniæ sic relicto, ut ex bonis, aut substantia, vel patrimonio defuncti sit solvendum, an invito legatario, pecunia numerata solvi possit? Et casus Azevedo occurrens, noviter declaratur per Authorem; & nonnulla dicuntur de materia *l. non amplius*, §. cum bonorum, ff. de legatis primo. p. 132.

CAP. XXV. Contractus simulatus, pignoratitius, vel usurarius, per quæ, & quibus modis probetur; an ex modicitate pretii, ex pacto de retrovendendo, & ex eo, quod emptor, vel venditor solitus sit fœnerari? vel ex pacto de retrovendendo, & modicitate pretii dumtaxat; etiam si consuetudo fœnerandi, aut alia conjectura non sit? Ubi, quæ hæctenus in mille locis scripta erant ab aliis, plena & diligenti manu recensentur in unum: illis etiam adduntur quamplurima; & text. in *c. ad nostram, de empt. & vendit.* (qui est fundamentum totius hujus materiæ) & in *c. illo vos, de pignoribus*, singulariter, & verè enucleantur, multaque in proposito noviter, & distinctè adnotata traduntur, quæ (ut videbis lector) importuno, & assiduo labore digeruntur, nec ullus antea sic dilucidè, nec absolutè explicaverat. p. 141.

CAP. XXVI. Concessa facultate, aut commissione alicui, ut majoratum in aliquem ex filiis, aut filiabus, quem voluerit, aut quem elegerit, faciat, sive instituat; an possit ipse filio masculino prætermissio, in filia femina majoratum instituire? an verò

filii masculis existentibus, necessariò debeat feminis eos præferre, quamvis inter illos, quem voluerit, etiam filium natu minorem eligere valeat? Ubi in casu occurrenti, & Authore commissio, consultatio traditur ejusdem, qui verè primus omnium in proposito scripsit, & nullo alio causam defendente, primam sententiam pro se tulit. (Alii postmodum scripserunt, sed non ita exactè, aut nihil quidem addentes.) Deinde alternativæ secunda pars, quando censeatur apposita in defectum prioris, ut ordinis potius sit, quàm electionis. Quando etiam liberè accipienda non sit, sed limitativè tantum, aut simpliciter, ut diversos gradus constituat, tam in fideicommissis, quam in majoratibus eleganter discutitur. *L. cum pater, §. à te peto, l. unum ex familia, §. si de falcidia, ff. de legatis secundo, l. hæres mei, §. finali, ff. ad Senat. consult. Trebel. cap. primum, de eo qui sibi, vel hæredibus*, optimè expenduntur, & declarantur: & Ludovic. Molinæ sententia, quod elector, cui libera facultas eligendi concessa est, possit ad majoratus successionem, filiam etiam natu minorem, omisso filio primogenito, eligere; & quod vigore facultatis Regiæ idem possit; noviter improbat, & declaratur. De verbis etiam enunciatis, an, & quibus casibus dispositionem inducant, multa dicuntur. Et in effectu circa omnia prædicta, quamplurima maturius nunc adnotata traduntur, quæ utilia sunt, & in praxi valde conducibilia, nec absque ingenti studio, & labore, sic recenseri potuissent. p. 152.

CAP. XXVII. Ad explicationem assertionis 13. & 115. quæ cap. 81. libri primi, continentur; utrum, inquam, in formula Galli Aquilii, institutio filii per emancipationem irritetur, ut tunc nepos posthumus admitti debeat, ac si mortuus esset filius: ubi res ista breviter, & absolutè explicatur; & §. *quid sit tantum, legis, Gallus, ff. de liberis & posthumis*, verus intellectus adducitur. p. 164.

CAP. XXVIII. De potestate Principis circa tollendum jus quæsitum, sive à lege, sive ab hominis dispositione proveniat; vel circa tollendam, aut mutandam, sive revocandam testatoris voluntatem quoad fideicommissa, & majoratus, legesque, & conditiones illorum; & qualiter in his dispensatio, vel mutatio impetrari debeat; & ab ipsomet Principe, contra testatoris, vel ad ejus voluntatem, an possit aliquis habitari, ut in fideicommissis, aut majoratu succedat; vel relicta in unum usum, an Principis decreto possint commutari? Ubi in proposito eorum omnium, quamplures Authores